

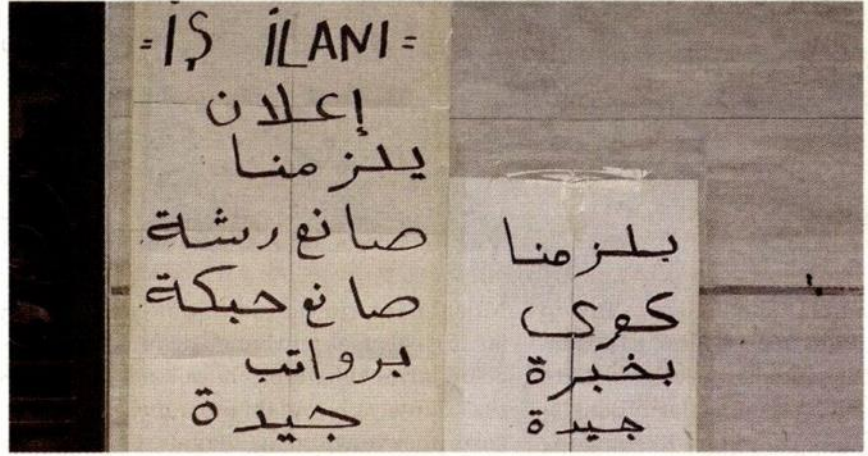
MÜLTECİLERİN BÜYÜK BÖLÜMÜ, HEM ÇALIŞAN HEM İŞVEREN OLARAK TEKSTİL SEKTÖRÜNÜ TERCİH ETTİ

Suriyeliler tekstile yöneldi ilanlar Arapça'ya döndü

IREM ÇETİNGÖZ / İSTANBUL

Ülkelerindeki karışıklıklardan kaçarak Türkiye'ye sığınan Suriyelilerin büyük bölümü, hem çalışan hem işveren olarak tekstil sektörünü tercih etti. Bu gelişmenin bir yansıması olarak da son zamanlarda tekstil ve konfeksiyon atölyelerinde iş ilanları Arapça'ya döndü.

Suriye'de 2011 yılında başlayan iç savaştan kaçarak Türkiye'ye sığınan mülteciler, aradan geçen 6 yılda hem istihdam piyasasına girdi hem de kendi işlerini kurdu. Suriyelilerin bu sürede en çok iş yaptıkları sektör ise tekstil ve konfeksiyon oldu. Suriyeliler tarafından birçok konfeksiyon atölyesi kurulurken işyerlerinin önüne de Arapça iş ilanları asılmaya başlandı. Diğer yandan yaşanan bu gelişme yerli tekstilcileri rahatsız ediyor. Bu işyerlerinin genel olarak kayıtdışı olduğunu savunan yerli atölye sahipleri ortaya çıkan haksız rekabetten şikayetçi. Konuyla ilgili değerlendirmede bulunan **İstanbul Sanayi Odası (İSO) Başkan Yardımcısı ve Hamaratlı Tekstil Yönetim Kurulu Başkanı İrfan Özhamaratlı**, Türkiye'nin çeşitli şehirlerinde özellikle de İstanbul'da Suriyeliler tarafından kurulan firma sayısında artış yaşandığını söyledi. Özhamaratlı, Suriyelilerin genel olarak tekstil ve hazır giyim sektöründe çalışmayı tercih ettiklerini kaydetti. Ülkelerinden kaçıp gelen bu insanların kayıtdışı ve düşük maaşa çalıştığını ifade eden Özhamaratlı, "Bu durum hem ken-

dilerini zor duruma düşürüyor hem de tekstil sektörümüze zarar veriyor" dedi. Türk firmalarında Suriyelilerin kurduklarına göre, teknoloji, know-how ve tasarımın çok daha iyi olduğunu vurgulayan Özhamaratlı, Arap pazarına hitap etmek için Türk ve Suriyelilerin sektörde ortaklıklar kurduğunu kaydetti. Türkiye Giyim Sanayiciler Derneği (TGSD) Başkanı Şeref Fayat da devletin resmi çalışma iznini alan firmaya, normal çalışan sayısının yüzde 10'unu asgari ücretten çalıştırma şartıyla Suriyeli, Afgan ve yabancı uyruklu göçmenlerden oluşturma hakkını verdiğini hatırlattı.

'Ortaklıklardan sinerji doğabilir'

Osmanbey Tekstilci İş Adamları Derneği (OTİAD) Başkanı İlker Karataş ise tekstil ve hazır giyim sektöründe kalifiye elemanlara ihtiyaç olduğuna dikkat

çektii. Mültecilerin Türkiye'de bir şeyler yapması gerektiğini ve onlara imkan tanınacağını belirten Karataş, "Türkiye'yi güvenli liman olarak görüyorlar. Kendi ülkelerinde sermaye sahibiydiler ve büyük işler yaptı. Türkiye'de kurdukları firmalar ile de ülkemize katkı sağlayacaklar" diye konuştu. Suriyelilerin Türk tekstilcilerle ortaklık kurabileceğine de dikkat çeken Karataş, güçlerin birleşmesiyle ortaya bir sinerji çıkabileceğini vurguladı. Diğer yandan Suriyeliler ile kültür farkından doğan sıkıntıların olduğunu ve zamanla aşılabileceğini aktaran Karataş şunları söyledi: "Suriyelileri yok sayıp, ötelemek, dışlamak ve sistem dışında bırakmamalıyız. Sistemin içine alıp, 40 yıllık ticari geleneklerimizi kabul ettirmemiz gerekir. Bu durum böyle giderse daha büyük sorunlar doğar. Bu da zaman içinde çözümlenecek."

İki veri

Bayram nedeniyle hafif geciken iki önemli Ağustos verisi, Türkiye Salı günü mesaiye döner dönmez açıklandı. Bunlardan biri enflasyon iken, diğeri ise imalat PMI oldu. Her ikisi de dikkat çeken mesajlar verdiği için değinmekte fayda var.

HATİCE KARAHAN

hatice.karahan@yenifak.com.tr

ÖNCE GÜZEL HABER

Diyerek başlayalım. Ve oduğmza sanayiye alalım.

İstanbul Sanayi Odası (İSO)

tarafından açıklanan Türkiye İmalat PMI (Satın Alma Yöneticileri Endeksi), Temmuz'daki 53,6'lık seviyesinden Ağustos'ta 55,3'e yükseldi.

Hatırlatmak gerekirse, PMI, ülkemizin imalat sektöründe yer alan 400'ü aşkın firmanın katıldığı anket verilerini içeriyor ve 50'nin üzerinde gelen bir endeks artışa, bu eşliğin altındaki değerler ise düşüğe işaret ediyor. Dolayısıyla **İSO Türkiye** PMI, sanayideki güdüyü haber veren öncü bir göstergede bizlere bilgi sunuyor.

Şimdi veriyi yorumlayacak olursak; öncelikle 55,3 değerinin sektörün genişlemeye devam ettiğini söylemesi ve bunun 6. kere üst üste gerçekleşiyor olması, gayet olumlu bir performans göstergesi diyebiliriz. İmalat sanayindeki koşullarda görülen bu genel iyileşme, ayrıca Mart 2017'den bu yana da en yüksek seviye... Bir başka deyişle Ağustos PMI, yaklaşık son 6,5 yılın en güçlü toparlanmasını ortaya koyarken, uzun dönem ortalamasının da üzerinde konumlanıyor.

Arka plandaki detaylar ise, sektörde üretim, yeni siparişler ve istihdamda kaydedilen artışın güçlendiği şeklinde okunuyor. Bu noktada, geçtiğimiz haftalarda açıklanan Ağustos İmalat Sanayi Kapasite Oranı'nda da yıllık bazda belirgin bir artış gördüğümüzü not edeyim.

Bugünün veri takviminde yer alan Temmuz ayı Sanayi Üretim Endeksi de, kendine münhasır aya dair mesajlar verecekken, eldeki veriler sektörde bir canlanma olduğuna işaret ediyor.

Öte yandan PMI'a dair ayrıntılar, bir başka gerçeğe daha değiniyor ve sektörde enflasyonist baskıların Temmuz'a kıyasla arttığını haber veriyor.

BİR DİĞER YUKSELİŞ HABERİ

O halde tam bu noktada, TÜİK tarafından açıklanan enflasyon verilerine geçelim. Nitekim bu kapsamda, gerek tüketici gerekse yurt içi üretici fiyat endekslerinde bir kırılma var. Üretici tarafında yıllık enflasyon Ağustos'ta %16,3'e yükselirken, aynı dönemde tüketici tarafında ise %10,68.

Hatırlayacak olursanız, geçen ay tüketici enflasyonunu bu köşeye konuk ettiğimizde, tek haneye gerileyen %9,79'luk oranın yılın geri kalanında inişli çıkışlı bir seyir izleyeceğini beklemekteydik. Ve Ağustos'a dair veri, beklentileri de aşan bir şekilde cereyan ederek grafiğimizi yeniden çift haneye taşıdı.

Bu noktada, söz konusu yıllık enflasyonun müsebbiplerine bakacak olursak, ulaştırma ve gıdanın dominant rolleri devam ediyor. Zira bu iki harcama grubu, bir arada Ağustos yıllık enflasyonun yaklaşık yarısını açıklıyor. Lokanta ve oteller grubunda da, bu dönem hareketlenen bir katkı var.

O grupların içindeki baş müsebbipler kimler dersiniz de, kabaca birkaç ismi öne çıkarabilirim: Otomobiller, yakıtlar ve etler. Bunun yanı sıra çokça madde de saymak mümkün tabii ancak bu kapsamda bir de konut ile (hafiflesse de) tütün ürünlerinin etkisinin yine fark edildiğini eklemekle yetineyim.

Ağustos ayındaki söz konusu yükselişte, elbette aylık enflasyonun %0,52 olarak kaydedilmesi rol oynuyor. Peki, aylık gelişimde göze batan hangi maddeler var dersiniz, yine enerjiden, taşıtlardan ve bazı gıdalardan bahsetmek mümkün. Bu kapsamda Ağustos aylık enflasyonunda domates dikkat çekerken, biber ve patlıcan gibi çeşitli sebzelere ise fiyat düşüşleri cepleri nispeten rahatlatmış gözüküyor. Aslına bakarsanız, gıda grubu aylık enflasyonunun bu dönemde negatif geldiğini de belirtmek gerekir. Giyim ve ayakkabı için de bu durum geçerli. Mamafih artış gösteren kalemlerin son sözü söylediği görülüyor.

Üstelik dalgalı mahiyetteki ürünleri çıkıp çıkırdık enflasyona baktığımızda da, bir yükseliş söz konusu... Favori endekslerden C'nin, Ağustos'ta %10,16'yı göstermesi hoşumuza gitmiyor. Ve konunun başında belirttiğim üretici enflasyonundan gelen tazyik de, bir diğer gözlenmesi gereken entegre mesele olarak önümüzde duruyor.

Görüldüğü üzere, enflasyon derdimizin altında çeşitli sebepler yatıyor. İsraila vurulanacak nolta ise, fiyat istikrarına uzanan yolda kararlılıkla ve çok ayaklı bir araçla yürümeye devam etmek... Şu cleden çıkarılan fiyatlama davranış bozukluğundan da, ancak bu şekilde kurtulabileceğiz zira.